

Editörden

Değerli üyemiz

Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi, "beyin" kelimesini "bir eylemi, etkinliği tasarlayan, yönlendiren, yöneten kimse" veya "zihinsel nitelikleri yönünden seçkin ve üstün kimse" olarak tanımlıyor. Yine aynı kaynak beyinsiz kelimesini ise "aklını sağduyusunu iyi kullanamayan kimse" olarak tanımlıyor.

Türk Dil Kurumu sözlüğü "beyin gücünü" ise; "ileri düzeydeki meslek ve bilim adamları ile uzmanların bir başka ülkede yerleşip çalışmak amacı ile kendi ülkelerinden ayrılması" şeklinde açıklıyor. Beyin, beyinsiz ve beyin göçü kavramları son günlerdeki tartışmaların temelini oluşturuyor. Kalkınma ve gelişmişlik düzeyi tartışılır, toplumsal gruplar arasındaki gelir dağılımı dengesiz olan bazı uzak doğu ülkelerine yapılan resmi bir gezi sırasında sayın Başbakanımızın o ülkelere hayranlığını belirtmesi (herhalde gelir dağılımının aşırı dengesizliğine hayran olmuştur) ardından "bizde beyin yok" diye devam etmesi gerçekten siyasilerin sorunlara nasıl yüzeysel baktıklarının tipik bir göstergesi. Yetişmiş insan gücü hareketi olarak beyin göçünün tarihi çok eskilere dayanır. Düşünürler, sanatçılar, bilim adamları çoğu kez kendileri için uygun çalışma koşullarının olduğu yörelerde toplanmışlardır. Eski Yunan kentleri Atina ve İsparta bu olayın tipik örneklerindedir. Günümüzde beyin göçü, genellikle ekonomik ve sosyal sorunlar ile politik baskının yaşandığı yörelerden görece daha rahat yörelere doğru yaşanmaktadır. Beyin göçü bazen az gelişmiş ülkeden çok gelişmiş ülkeye olurken bazen de - ülkemizde son dönemlerde yaşandığı biçimiyle - aynı ülke içinde bir yöreden diğerine yaşanmaktadır. Beyin göçü, temelde gelişmiş ülkelere bir kaynak aktarımı olarak değerlendirilmelidir. Çoğu kez beyin göçünün yaşandığı ülkelerdeki kayıplar kısa vadede etkisi değerlendirilemeyecek kadar yoğun yaşanmakta ve telafisi de çoğu kez olanaksız olmaktadır.

Beyin göçü salt içgüdüsel olarak belli kişilerin rahat yaşam isteği olarak değerlendirilmemelidir. Bu olay her toplumsal olay gibi ülke ve dünya konjonktürü ile birlikte değerlendirilmesi gereken ulusal/toplumsal bir felakettir.

Asıl üzerinde durulması gereken, beyin göçünün kendisi değil onu yaratan nedenlerdir. Cumhuriyetin kuruluşundan beri geçen sürece baktığımızda ülkemizden ABD ve Avrupa ülkeleri başta olmak üzere gelişmiş ülkelere doğru ciddi bir beyin göçü yaşanmıştır. Yani Türkiye Cumhuriyeti kendi sanatçısına, mühendisine, doktoruna, bilim adamına, aydınına, kendini özgürce geliştirebileceği, bilimsel çalışmalarını rahatça sürdürebileceği ortamları hazırlamamıştır. Cumhuriyetimizin yetmiş yıllık tarihine baktığımızda devletin çoğu kez bilim adamıyla, mühendisiyle, sanatçısıyla kavgalı olduğunu görürüz. 1950'lerde dünya ekonomisiyle bütünleşme adı altında başlatılan süreç ülke kalkınma politikaları tespitinde ulusal boyutun, ulusal beyin gücünün dışlanması

Editörden

sürecini de beraberinde getirmişin Özellikle İTO'İ yıllarda TMMOB ile iktidarların sürekli gelişmelerinin temelinde de teknopolitikalarda kendi mühendislerimizin dışlanması ve uluslararası kuruluşların önerileri doğrultusunda davranılması mantığı yatmaktadır.

Bugünkü durumda ise ücret ve yatırım politikalarında tümüyle uluslararası kuruluşlar belirleyicidir. Bilimin ve bilimsel gelişmelerin üretimde kullanılması, yani teknolojik gelişmelerin temelinde araştırma ve geliştirme çalışmaları yatmaktadır. Üniversitelerde kaynak yokluğu nedeniyle araştırma yapılamıyorsa, araştırma geliştirme çalışmalarına yardımcı olunamıyorsa, üretim yerine rantta yatırım yapılıyorsa. düşünün, aydın insanlar üzerindeki baskılar anıyorsa, fikir suçlarına verilen cezaların onda biri bile rüşvete, talana verilmiyorsa o ülkede beyin göçü olacaktır. Cezaevlerinde kötü yaşam koşullarına karşı açlık grevinde 13 insanımız ölene kadar hiç bir yetkilinin kılı kıpırdamıyorsa o ülkede demokrasi ve insan hakları sorunu olacaktır.

Bugün ülkemizde nitelikli insan gücünde ciddi bir birikim vardır. Ancak bu birikimlerin kullanımına yönelik ortam yoktur. Bu ortamı yaratmayanların da "Bizde beyin yok" demeye hakları yoktur. "Kişi başkasını kendi gibi bilir" deyişinden hareketle bu sözü söyleyenler için de yorumu size bırakıyorum.

Ülkemiz gündemini yoğun bir şekilde işgal eden bir konu da enerji ve nükleer santraller konusudur. Ülkemizde yaklaşık yirmi yıldır her enerji tartışmasında gündeme getirilen nükleer santraller 54. Hükümet ile yeniden enerji tartışmalarının eksenine oturtuldu. Dünyada Çernobil Nükleer Santrali'ndeki kaza ile gündeme gelen nükleer santrallerin çevre ve insan sağlığı açısından taşıdığı yüksek riskler nedeniyle nükleer santrallerden bir kaçış süreci yaşanmaktadır. Böylesi bir ortamda nükleer santrallerin gündeme getirilmesi enerji sorununa reçete önermekten çok, nükleer teknolojisine sahip olup bunu askeri alanda bir güç olarak, yani nükleer savaş amacıyla kullanma güdüsünden kaynaklanmaktadır. Resmi verilere göre temiz enerji kaynaklarımızın (su-kömür) ancak % 30'unu kullandığımız bir ortamda yapımı eşiti bir hidrolik -termik santrale göre beş kat, işletmesi ise yine eşiti termik santrale göre beş kat pahalı olan nükleer santralleri zorunluluk gibi sunmak hesap bilmemekten kaynaklanmaktadır.

Nükleer santrallerin ülkemize dayatılmasının bir diğer nedeni de nükleer santral yapımıcısı kuruluşların son dönemlerde işsiz kalmış olmaları nedeniyle yürüttükleri lobi faaliyetleridir.

1979 yılında elektrik mühendisliği öğrenciliğimiz döneminde, yine nükleer santral tartışmaları vardı ve ODTÜ'de öğrenci temsilciliği tarafından düzenlenen bir panelde panelistlerden biri çok iddialı olarak, "Hemen nükleer santral kurmazsak üç yıl içerisinde enerjisiz kalırız" demişti. Aradan onyediy yıl geçti ve ülkemiz enerjisiz kalmadı. Bugün yine aynı iddalar öne sürülüyor.

Demek ki birileri başka amaçlar için nükleer santrallerin zorunluluğunu öne sürüyor. Biraz daha kendi beyin gücümüze güvenelim. Sonra birileri çıkıp bize "beyinsiz" derse bunu gerçekten yanlış kararı verenler hak etmiş olurlar.

Sevgi ve saygılarımla.

H. Ali YİĞİT

Yönetim Kurulu Yazmanı